

## Redna sodišča - Irska



Izvirna jezikovna različica te strani [en](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Ta stran nudi informacije o organizaciji rednih sodišč splošne pristojnosti na Irskem.

### Redna sodišča


Irski sodni sistem izvira iz ustave iz leta 1922, ki je določila ustanovitev novih sodišč, da bi nadomestila tista, ki so se razvila pod britanskim upravljanjem. Nova sodišča so bila ustanovljena leta 1924 v skladu z Zakonom o sodiščih iz leta 1924, ki je določil pravno podlago za sodni sistem.

Sedanja sodišča so bila ustanovljena z Zakonom o (ustanovitvi in sestavi) sodišč iz leta 1961 v skladu s členom 34 ustave, ki jo je irsko ljudstvo sprejelo leta 1937.

Členi od 34 do 37 ustave določajo sodno varstvo na splošno. Člen 34.1 določa, da „sodno oblast izvajajo z zakonom ustanovljena sodišča“. Ustava določa strukturo sodnega sistema, ki ga sestavlja prizivno sodišče najvišje stopnje, vrhovno sodišče, prvostopenjska sodišča, ki vključujejo višje sodišče s splošno sodno pristojnostjo v vseh kazenskih in civilnih zadevah in sodišča s krajevno omejeno sodno pristojnostjo, okrožna sodišča in okrajna sodišča.


### Civilna sodišča

#### Vrhovno sodišče (Supreme Court)

 [Vrhovno sodišče](#) ima pritožbeno jurisdikcijo na vse odločbe višjega sodišča. Pristojno je tudi za odločanje o pravnih sredstvih zoper odločbe kazenskega prizivnega sodišča, če kazensko prizivno sodišče ali generalni državni tožilec potrdita, da odločba zadeva pravno vprašanje izjemnega javnega pomena in da je v javnem interesu, da se pritožba posreduje vrhovnemu sodišču. Odloča lahko tudi o pravnih vprašanjih, ki mu jih posreduje okrožno sodišče. Vrhovno sodišče je tudi pooblaščen, da na prošnjo predsednika odloča o tem, ali je predlog zakona (ali ena ali več njegovih določb), ki sta ga že potrdila oba doma parlamenta (Oireachtas) in je bil pred uzakonitvijo predložen v podpis predsedniku Irske, v nasprotju z ustavo. Če se pojavi vprašanje trajne nezmožnosti predsednika za delo, o tem odloča vrhovno sodišče.

O pritožbah in drugih zadevah odloča pet sodnikov vrhovnega sodišča, razen če vrhovni sodnik odloči, da bodo o določeni pritožbi ali drugi zadevi (razen zadev, ki se nanašajo na ustavo) odločali trije sodniki. Sodišče lahko hkrati sodi v več sestavih.

#### Višje sodišče (High Court)

 [Višje sodišče](#) ima v skladu z ustavo splošno pristojnost in odloča v vseh zadevah in vprašanjih, bodisi pravnih ali dejanskih, civilnih ali kazenskih. Je edino pristojno za odločanje o zadevah v zvezi s posvojitvijo otrok in zahtevami za izročitev. Pristojno je tudi za presojo ustavnosti katerega koli zakona (razen zakonov, ki jih je predsednik Irske že predložil vrhovnemu sodišču). Večino zadev višjega sodišča sodi sodnik posameznik, čeprav zakon določa, da nekatere zadeve obravnava sodnik, ki zaseda s poroto (na primer tožbe zaradi obrekovanja, fizičnega napada ali protipravnega odvzema prostosti). Zadeve izjemnega pomena lahko sodita dva sodnika ali več, ki zasedajo kot oddelčno sodišče.

Višje sodišče deluje kot prizivno sodišče zoper sodbe okrožnega sodišča v civilnih zadevah. Poleg pritožbene jurisdikcije glede odločb okrožnega sodišča v civilnih zadevah je pristojno tudi za sodni nadzor nad odločbami vseh nižjih sodišč z izdajanjem posebnih sodnih odredb (prerogativov) „mandamus“ (odredba višjega sodišča nižjemu, da ustrezno izpolni svoje zakonske obveznosti), „prohibition“ (odredba podrejenemu sodišču, da preneha s protizakonitim ravnanjem) in „certiorari“ (odredba višjega sodišča nižjemu, da mu preda spis obravnavane zadeve v sodni nadzor). Te odločbe niso povezane z vsebino odločb nižjih sodišč, ampak z vprašanjem prekoračitve pristojnosti.

Višje sodišče lahko odloča o pravnih vprašanjih, ki mu jih posreduje okrajno sodišče. Prav tako odloča glede prošelj za varščino v sojenjih za kaznivo dejanje umora in v primerih, ko obtoženec zahteva spremembo pogojev in rokov, ki jih je izreklo okrajno sodišče.

Višje sodišče ponavadi zaseda v Dublinu. Prav tako zaseda v več provincah za obravnavo odškodninskih tožb zaradi telesnih poškodb in smrti. Tudi za obravnavo pritožb okrožnega sodišča zaseda v provincah.

### **Okrožno sodišče (Circuit Court)**

Pristojnost [okrožnega sodišča](#) v civilnih zadevah je omejena, razen če vse stranke v postopku soglašajo, da je njegova pristojnost neomejena. Pristojnost sodišča v postopkih v zvezi s pogodbami, kupnimi pogodbami z obročnim odplačevanjem in pridržanim lastništvom in kreditnimi pogodbami ter pri odškodninskih tožbah je omejena na zadeve, kjer vrednost zahtevka ne presega 38 092,14 EUR.

Okrožno sodišče je pristojno za obravnavo zapuščinskih postopkov ter zadev v zvezi z lastninsko pravico ali najemom nepremičnine, če obdavčljiva vrednost nepremičnine ne presega 253,95 EUR. Okrožno sodišče je pristojno za obravnavo postopkov družinskega prava, vključno z ločitvijo od mize in postelje, razvezo zakonske zveze, ničnostjo in pritožbami na odločitve okrajnega sodišča.

Civilne zadeve na okrožnem sodišču sodi sodnik posameznik brez porote. Deluje kot prizivno sodišče zoper odločbe okrajnega sodišča v civilnih in kazenskih zadevah. Pritožbeni postopek poteka v obliki ponovnega zaslišanja, odločba okrožnega sodišča pa je dokončna in ponovna pritožba nanjo ni mogoča.

Okrožno sodišče je pristojno tudi za obravnavo vseh zahtev za izdajo dovoljenj za prodajo in alkoholnih pijač za uživanje na kraju samem, ima pa tudi pritožbeno jurisdikcijo na odločbe sodišč, kot je Urad direktorja za raziskave enakopravnosti (Director of Equality Investigations).

### **Okrajno sodišče (District Court)**

Pristojnost [okrajnega sodišča](#) je lokalna in omejena. V zadevah družinskega prava je pristojno za izdajo sklepov o plačevanju preživnine, prepovedi približevanja, skrbništvu, stikih in sorodstvu.

Okrajno sodišče je pristojno za obravnavo civilnih zadev v zvezi s pogodbami, kupnimi pogodbami z obročnim odplačevanjem in pridržanim lastništvom, kreditnimi pogodbami, odškodninskimi tožbami, neplačevanjem najemnine ali nezakonitim zadržanjem blaga, če vrednost zahtevka ne presega 6 348,69 EUR. Prav tako je pristojno v zvezi z izvrševanjem sodnih odločb vseh sodišč v zvezi s povračilom dolgov, večjim številom določb o dovoljenjih, na primer v zvezi s prodajo alkoholnih pijač, in odškodninskimi zahtevki zaradi namerno povzročene škode, če vrednost zahtevka ne presega 6 348,69 EUR.

Okrajno sodišče zaseda v 24 okrožjih po vsej državi. Kraj sojenja je na splošno odvisen od tega, kje je bila sklenjena pogodba, ali kje obtoženec biva ali opravlja svojo dejavnost, v zadevah v zvezi z dovoljenji pa od tega, kje se nahajajo prostori, za katere je izdano dovoljenje.

## **Kazenska sodišča**

### **Vrhovno sodišče (Supreme Court)**

[Vrhovno sodišče](#) obravnava pravna sredstva zoper odločbe kazenskega prizivnega sodišča v zadevah, ki vključujejo pravno vprašanje izjemnega javnega pomena.

### **Kazensko prizivno sodišče (Court of Criminal Appeal)**

[Kazensko prizivno sodišče](#) obravnava pravna sredstva, ki jih vložijo osebe, ki jih je na podlagi obtožnice obsodilo okrajno sodišče, osrednje kazensko sodišče ali specializirano kazensko sodišče.

### **Specializirano kazensko sodišče (Special Criminal Court)**

[Specializirano kazensko sodišče](#) je bilo ustanovljeno za sojenje za kazniva dejanja, če se ugotovi, da redna sodišča ne zadostujejo za zagotovitev učinkovitega delovanja sodnega sistema in ohranitev javnega reda in miru. Sodišče sodi v senatu treh sodnikov in brez porote.

### **Osrednje kazensko sodišče (Central Criminal Court)**

[Osrednje kazensko sodišče](#) je kazenski oddelek višjega sodišča. Obravnava huda kazniva dejanja, vključno z umori, posilstvi, izdajstvom države in piratstvom, ter kazniva dejanja iz Zakona o konkurenci iz leta 2002. Sodišče sodi v sestavi sodnika in porote.

## Okrožno kazensko sodišče (Circuit Criminal Court)

Okrožno kazensko sodišče obravnava kazniva dejanja, za obravnavo katerih ni pristojno osrednje kazensko sodišče. Sodi v sestavi sodnika in porote. Obravnava pravna sredstva zoper sodbe okrajnega sodišča.

## Okrajno sodišče

 [Okrajno sodišče](#) obravnava prekrške in nekatera lažja kazniva dejanja. Odloča sodnik posameznik.

---

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Zadnja posodobitev: 28/03/2017